

Onderwijsbulletin
nr. 2:
april 2006

OBS Brinkschool
Oude Brinkweg 95
9751 RL Haren
050-5347524

Geachte ouder(s), verzorger(s),

Voor u ligt het tweede onderwijsbulletin van onze Brinkschool. In het eerste bulletin had ik u beloofd wat dieper in te zullen gaan op het begrip 'adaptief onderwijs' in zijn algemeenheid om vervolgens aan te geven hoe wij daar op de Brinkschool mee omgaan.

Algemeen:

Werken aan adaptief onderwijs: een lastige klus!!

Hamvraag is: hoe kan een school een adaptieve school worden? Voordat deze vraag beantwoord wordt, eerst een kanttekening vooraf. Van een school kan niet zomaar een 'adaptieve school' worden gemaakt. Wel kan de school maatregelen treffen, waardoor de onderwijsactiviteiten steeds beter gaan passen bij het concept van een adaptieve school.

Een lastig probleem daarbij is, dat voor het beter omgaan met verschillen de school als geheel een behoorlijk forse inspanning moet leveren. Zo zal het onderwijs in de klas zich meer dan voorheen moeten richten op het verbeteren van de leerhouding van de kinderen. Ook zullen er in het team goede afspraken moeten worden gemaakt over het afstemmen van onderwijsactiviteiten in de klas en de pedagogische benadering van kinderen.

Tenslotte: meten is weten! Daarom kan een school die adaptief onderwijs wil geven niet zonder een goed systeem om leerresultaten van kinderen te volgen.

Ik wil beginnen met duidelijk te maken wat adaptief onderwijs betekent.

Een definitie van adaptief onderwijs is wel eens als volgt omschreven: 'adaptief onderwijs is een vorm van differentiatie, waarbij het erom gaat dat kinderen onderwijs krijgen dat past bij de manier waarop ze *leren*.' (Luc Koning)

Een andere definitie van adaptief onderwijs is, aldus Luc Stevens:

Het is onderwijs, waarin de leerkracht tegemoet komt aan de behoefte aan **relatie**, de behoefte aan **competentie** en de behoefte aan **autonomie** van zijn (of haar) leerlingen.

De drie basisbehoeften kort samengevat:

➤ **Relatie:**

Relatie ervaren kinderen als ze welkom zijn en erbij horen, als ze mee mogen doen en als anderen graag met hen willen werken en spelen. Dat gevoel van relatie wordt versterkt als kinderen invloed hebben op de *manier* waarop er - door volwassenen en medeleerlingen - met hen wordt omgegaan.

➤ **Competentie:**

Competentie ervaren kinderen als ze merken dat ze *capabel* en voor hun taak berekend zijn, als ze prestaties leveren die de moeite waard worden gevonden (door henzelf en door de mensen in hun omgeving), als ze bezig zijn met leertaken die ze als *betekenisvol* voor zichzelf ervaren.

➤ **Autonomie:**

Autonomie ervaren kinderen als ze *gelegenheid* krijgen *initiatief* te tonen, als ze zelf beslissingen mogen nemen, als ze *verantwoordelijkheid* mogen dragen voor het uitvoeren van hun activiteit.

Werken aan adaptief onderwijs betekent ook: vergroten van de kwaliteit van de **interactie** tussen leerkrachten en leerlingen. Als dit goed gebeurt, ontstaat zelfvertrouwen bij de leerlingen en zullen zij ook vertrouwen in anderen gaan ontwikkelen.

De kwaliteit van de interactie is vooral cruciaal tijdens het geven van **instructie** en beoordelen van werk, het helpen van leerlingen en op momenten dat kinderen in kwetsbare posities terecht komen. Daarnaast speelt het **klassenmanagement**: is de klassenorganisatie zodanig dat kinderen de kans krijgen zelfstandig te leren en te werken?

Waar werken we op de Brinkschool aan?

Bovenstaand stuk is geschreven vanuit algemene visies op adaptief onderwijs en heeft geen betrekking op de huidige stand van zaken op onze school. Bouwen aan een adaptieve school is veel meer een ontwikkelingsproces, dat in nauwe samenwerking tussen schoolleiding en leerkrachten en ouders op gang gebracht moet worden.

Veel onderwijsactiviteiten van adaptief onderwijs passen we al toe op school. Waar het om gaat is de puntjes op de i te zetten, aan te scherpen daar waar nodig en schoolbreed afspraken te maken.

Als team hebben we gekozen om dit schooljaar te werken aan het zelfstandig werken.

Binnen het zelfstandig werken neemt het begrip 'uitgestelde aandacht' een belangrijke plaats in. Praktisch gezien kun je stellen dat een onderwijskracht nu eenmaal niet altijd en overal beschikbaar kan zijn. Als leerkracht ben je er wel, maar je bent er ook weer niet, of niet voor iedereen, op elk moment beschikbaar. En dit niet alleen uit praktische overwegingen, maar ook om de kinderen te leren zelfstandig hun eigen oplossingen voor problemen te zoeken. In de eerste plaats is het belangrijk om de kinderen te laten wennen aan het idee dat de leerkracht weliswaar in de klas is, maar niet beschikbaar is om hulp te bieden. Het aanleren van nieuwe regels en vaardigheden vraagt veel tijd, doordacht klassenmanagement en een systematische aanpak door de hele school heen.

Afgesproken is dat er in de hele school gebruik gemaakt gaat worden van de instructietafel. De kleutergroepen passen dit toe tijdens de werklessen en de overige groepen bij het vak rekenen. Tijdens de periode van uitgestelde aandacht kan de leerkracht geplande extra instructie geven aan individuele - of een groepje kinderen, hij kan verlengde instructie geven of aandacht schenken aan leerlingen met werkhoudingsproblemen. Ook kan de periode gebruikt worden voor gerichte groeps- of individuele observaties enz. Nogmaals; in de groepen gebeurde dit al, alleen vindt er nu meer afstemming en verfijning plaats. Ook voor de leerkracht geldt veelal een omschakeling van gevraagde aandacht naar geplande aandacht.

Dit schooljaar heeft bovenstaande onze aandacht. Door middel van video begeleiding door een begeleidingsdienst, scholing en gerichte klassenconsultaties delen we vaardigheden, ervaringen en resultaten. Uiteindelijk gevolgd door een schooldocument: 'zelfstandig werken', waarbinnen 'uitgestelde aandacht' en 'de instructietafel' een plek zal krijgen. Eén en ander resulteert in bekliving, handhaving en bewaking van de onderwijskwaliteit.

De periode tot de zomervakantie zal ook gebruikt worden om ons te bezinnen op de vraag: Hoe gaan we verder?, want nu blijkt al: werken aan adaptief onderwijs is net een inktvlek, begin je aan het ene, dan heeft dat gevolgen voor het andere.

Ik hoop u voor de zomer over het vervolg te informeren en dan met name in te gaan op praktische uitwerking in de groepen.

Met vriendelijke groet,
mede namens het team,
Gert Oelen
directeur
obs Brinkschool

